

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
VIOREANU, GEORGE

O carte pentru niciodată : proză scurtă / George
Vioreanu. - Buzău : Teocora, 2013

ISBN 978-606-632-160-0

821.135.1-32

George Vioreanu

O CARTE PENTRU NICIODATĂ

proză scurtă

Tehnoredactare Tibi Cîmpan, prof. Liviu Nicolae

Copertă: Tibi Cîmpan

Argument	5
Sâmbăta Paștilor	9
Atunci, toamna.....	11
Mulțimea vidă	13
La rond	23
Cum l-am cunoscut pe colonelul Pușcașu	39
Știința neamțului	51
Fanfara în doliu	54
Cei doi nea Fane	65
Mărturisirile tânărului GD	84
Căluțul gălbior	96
Necazuri.....	100
Vraja mării dintr-o privire	103
Scrisori din depărtare	120
Flori de salcâm	123
Surâsul la scenă deschisă	129
Hora Unirii	135
Albaștri sunt ochii tăi	140
Biblioteca de cartier	159
Un vals frumos, din ce în ce mai frumos	163
Tabloul cu amazoane	176
O pâine e o pâine; un suflet e un suflet	186
Stația terminus	191
Prima dragoste	212
Invitație la revoluție	219
Despre putere	230
Meșterul	240
Salonul de voci inegale	246
V-am iubit cât am putut, nu cât am vrut	255
Micul esplotator capitalist	263
Întâlnire cu Claretta	278

SÂMBĂTA PAȘTILOR

De Paști era belșug în casa noastră. Tata muncea, câștiga bani și ne lua la fiecare câte ceva de îmbrăcat. Așa se obișnuia. Să ne înnoim. Să avem haine frumoase. Și tare ne mai mândream când ieșeam îmbrăcați cu toate noi-nouțe și ciocneam ouă roșii cu ceilalți copii din vecini "pe spartea și pe luatea." Cine spărgea oul cuiva, îl câștiga. Nu era cine știe ce. Toți aveam ouă acasă, dar așa ne plăcea. "Eu am câștigat un ou!" Altul se lauda că a câștigat mai multe. Nu era cinstit să ciocnești cu un ou de rață sau de găscă, dacă intrai în joc. Astea aveau coaja mai groasă și le spărgeau pe cele de găină. Dar se mai întâmpla să ne păcălească câte unul. Rică încerca șmecherii din astea. A venit odată chiar cu un ou roșu, din lemn. Și până să ne dăm noi seama, el ne spărsese toate ouăle și voia să le ducă acasă, să se laude cu isprava lui. Dar mie nu prea îmi convenea. "Ia stai mă, Rică, să vedem și noi ce fel de ou este ăsta, că nu am mai pomenit așa ceva. Ia, dă-l să-l vedem și noi!" Nu și nu! Că nu dă el oul. E treaba lui! Până la urmă l-am încolțit toți copiii și i-am luat oul-minune. L-am dat de o piatră. Nu s-a spart și i-a sărit vopseaua roșie și s-a arătat lemnul "Bine, mă Rică, cu așa ceva umbli tu? Cu păcăleli! Ia dă ouăle înapoi și dacă vrei să ciocnim, apoi adu un ou adevărat." S-a rușinat Rică. Nu era chiar băiat rău, ne-a dat ouăle înapoi și ne-am împăcat.

Sâmbăta, înainte de Paști, mama ne îmbrăca, ne dichisea să arătăm cât mai curați, cât mai frumoși.

„Mergem, maică, să vă împărtășiți! Mergem la biserică!”. Nu știu însă cum se făcea că întotdeauna plecam târziu, gata-gata să plece preotul Frăsineanu acasă. Ba, nu erau gata sandalele unuia dintre noi și tata da zor să le termine. Ba, ne trezeam că nu știu ce nu avea unul dintre noi. În cele din urmă plecam. O urmă pe mama, mai mult dădeam fuga decât mergeam. Parcă-i un făcut! Niciodată nu ajungeam la timp. Mereu printre ultimii. „Hai, mișcați-vă!” Ajungeam și preotul, care se cam obișnuise, bunul preot Frăsineanu ne aștepta. „Sărut mâna părinte! spunea mama. Nu vă supărați! Iar am ajuns târziu. Credeți-mă și pă mine! Cu atâția copii...!” „Nu-i nimic! Nu-i nimic! spunea preotul, cu glas blând, iertător. Bine că ați venit. Știu. Și pentru că știu că veniți, vă aștept”. Mama se spovedea și se împărtășea, apoi noi, copiii. Înainte de a ne da sfânta împărtășanie, părintele ne adresa câte o întrebare, câte un cuvânt la fiecare. „Ați fost cuminiți? Vă ascultați părinții? Dar cu școala, cum merge? Învățați! Cartea luminează mintea omului. Să învățați!” Plecam acasă mai liniștiți, mai altfel. Întâlnirea cu părintele însemna ceva pentru noi. Aveam emoții. Abia dacă reușeam să îngânăm câteva cuvinte la întrebările lui. Și îmi spuneam de fiecare dată, după împărtășaniei că așa trebuie să fac. Cum a spus taica părintele. Nu știam ce însemna împărtășania, nu ni se explica, dar așa apucasem și nu credeam că altfel ar fi bine, devreme ce toți copiii se duceau la biserică în ajun de Paști

(1976)

Fragment din romanul „Cal de rege cal de prinț”

ATUNCI, TOAMNA...

Parcul acela avea desigur, capcane și la tot pasul umbre tremurătoare și un zgomot adânc, neînțeles, cu spaime. Într-o seară de toamnă o pasăre a căzut rănită printre crengi cu zgomot nefiresc și înfundat, înăbușit, pe alee. Zăcea pe pat de frunze moarte, era moartă cu ciocul deschis. Sărutul ei cu pământul l-ai simțit rece, un fior săgetat în inimă, scurt, fără noimă. „Sărmana!”.

„O prietenă de-a mea, spunea fata, mi-a încărcat capul toată noaptea trecută cu poveștile ei de dragoste. Ceea ce este mai curios pentru mine și pentru oricine o vede, este că-i tare urâtă. Te întrebi numai ascultând-o, dacă totul nu este decât o invenție. Că ceea ce spune nu este decât ceea ce ar vrut să i se întâmple cu adevărat. Ce patimă pune în poveștile ei! E sfrijită, nu are piept deloc, o scândură, mai are și un nas mare și ascuțit și dinți negri cariați, părul ras, spălăcit, de nicio culoare, ce mai, natura nu a fost prea darnică cu ea. În schimb pretinde c-a iubit-o numai bărbați bine: doi medici, dintre care unul a încercat să se sinucidă din cauza ei, evident, un profesor de mate și un mare fotbalist. Acum, mai zice ea, iar noi ne prefacem că o credem, un maestru militar, bine bărbat, dar însurat și cu trei copii, o iubește la *nebunie* sunt cuvintele ei. Ea însă nu-i dă nicio speranță. S-a mai încurcat odată cu unul însurat și a ieșit rău. L-a iubit și ea a suferit îngrozitor și s-a lecut cu greu abia după ce a avut o explicație *tare* cu nevastă-sa, una grasă și cu pieptul mare, pe care evident, nu o putea suferi”.

Câteva perechi treceau pe lângă banca lor fără să le dea atenție. Călcau liniștiți, cu gândurile și grijile lor.

Fata îi atrase atenția asupra uneia dintre perechi. Ceva mai departe se sărutau îndelung, mai făceau câțiva pași, iar se opreau și-și continuau sărutul la nesfârșit. „Hai să cronometrăm!” După un timp decise: „Cincizeci și nouă de secunde! Formidabil! Mereu numai cincizeci și nouă de secunde. Cum îți explici? Nu era decât o explicație: sărutându-se foarte des, cei doi ajunseseră la o anumită durată, stereotipie de care poate nici nu erau conștienți, chiar nu erau, sigur nu erau, însă atât dura plăcerea pe care o simțeau, desigur amândoi în același timp, altfel nu se explică de ce se despărțeau mereu după cele cincizeci și nouă de secunde, deci se iubeau foarte mult, iar aceasta era timpul plăcerii lor maxime. Cât de monotonă este totuși viața” trase concluzia fata.

Mă simt deodată cumințe și mic, mic, fără puterea de a vedea și de a înțelege nici ce se întâmplă cu mine, dar cu cei din jur. Visez că pasărea se ridică dintre frunzele moarte și-și ia zborul, din nou printre crengi, sus, foarte sus, spre înaltul cer și trece dincolo, undeva, într-o lume fără frunze moarte unde nimeni nu-și inventează dragostele, unde sărutul are durata veșniciei, unde nu vine nici toamna, unde învie totul cu o permanentă primăvară în oameni, păsări și frunze.

Mă trezesc într-un târziu și nu văd decât pasărea moartă pe un cer mohorât de nori. Niciun suflet pe lângă mine. Nicio zbatere, doar toamnă, toamnă la începutul ei. Îmi amintesc totuși că visam la o fată și chiar discutam cu o fată. Avea și un nume...

(Octombrie 1977)

MULȚIMEA VIDĂ

Într-un timp, Gică Popicu era conștient de tot ce se întâmpla în jurul lui, mândru, chiar arțăgos, gata de replică în fața oricui. Acum a luat obiceiul oamenilor mediocri. Se plânge în dreapta și în stânga din te miri ce. Cel mai adesea bombăne în frânturi de fraze sau cuvinte lăsate suspendate la începutul sau la sfârșitul lor, fără sens. Motivul acestor frământări lăuntrice este starea lui familială de burlac convins pur și simplu. La adunarea de partid pe întreprindere au fost criticați, în bloc, toți cei care, s-a spus, le place să-și trăiască viața, dar nu sunt capabili “să ia taurul de coarne”, să-și întemeieze o familie și să-și aducă și ei contribuția astfel la creșterea natalității per total țară...

Cuvântarea președintelui Comitetului de Partid era urmarea firească a indicațiilor conducerii superioare de partid... Unitatea lor era mereu citată la negativ la acest capitol; prea mulți celibatari și celibatare, prea puțini copii nou-născuți. “Ce-au dom’le cu noi? Ce-au cu mine? Viața mea e viața mea! Ce... Care cum interesează?”... Dar vezi, dom’le, nu era bine așa, problemele individuale interesau la maxim comunitatea: “Nu trăiești mă, tovule Popicule, singur. Trăiești în colectiv” i-a replicat tovarășul Stavarache, însărcinat special cu problemele familiei, natalității și tineretului din partea aceluiași comitet de partid. “Uite, dacă ești timid, Partidul te ajută. Dar după cum am fost informat, dumneata nu ai probleme cu

timiditatea, ci dimpotrivă, sunt dovezi că ești un mare crai. Partidul s-a orientat și a discutat și această problemă și-am aplicat principiul potrivit căruia... Dacă omul nu vrea îl obligăm! Așa se face că ne-am tot gândit *noi* și-am zis că deocamdată să încercăm ca la prima întâlnire tovărășească să participi și dumneata și s-o inviți la dans numai și numai cât va ține petrecerea, pe tovarășa Lizica, carele tot în situația dumitale se află. Tovarășa este tânără, frumoasă, nemăritată, ce-i drept, te avertizez, cu un trecut cam aglomerat în viața ei, pentru că a avut, după informațiile *noastre* vreo trei legături cam primejdioase. Dar ce contează? Vă adunați amândoi de pe drumuri, că vă cam asemenați, întemeiați o familie sănătoasă, faceți copii, vreo trei-patru, așa cum ne îndeamnă conducerea superioară de partid și tovarășa de viață a conducătorului prin *exemplu* personal. Și încă ceva, tovarășe Popicu, te rog, să schimbi anturajul de până acum. Lasă întâlnirile amoroase, neprincipiale și stabilește-te la o singură tovarășă, așa cum fac toți tinerii serioși din unitatea noastră. Lasă barurile, chefurile prin restaurante, pe la popasuri, crezând că *noi* nu știm și nu aflăm... dar să știi matală, că *noi* știm tot, la *noi* se informează despre fiecare, care – cum ce face și ce purtări are. Te sfătuiesc tovărășește să te apropii de familii tinere, închegate și de preferință cu mulți copii, să vezi, să te socializezi cu acest mediu sănătos familial.”

Privește spre cel cu care vorbește de parcă nu l-ar vedea, își alege un punct fix, știind că asta deranjează și ascultă fără să lase impresia că l-ar interesa. Ica-Dusica

simte toate acestea și vorbește, vorbește, păcălindu-se că poartă un dialog. Ea: Cum ți s-a părut familia lui Costel? El: Mda... Aglaia... Ea: Intenționat te-am dus la ei. Eram sigură că o să-ți placă familia lor. Râde scuturându-se și vânturându-și carnea doldora. Totul tremură pe ea odată cu râsul. Obrajii au ceva sidefiu în paloarea lor. Te întrebi de ce o ființă atât de durdulie nu are culoarea sănătății, de ce nu este roșie în obraji?

Aglaia și Costel au șase copii. Toți mici, inundă curtea și privesc lung la cei ce intră pe poartă, apoi se feresc și se ascund pe după un gard sau colț de casă. Cei mai mici se strâng pe lângă Aglaia. Unul chiar plânge. E dintre cei mici, sau poate cel mai mic, deși nu poți preciza care dintre ei este cel mai mic. “Pe tine cum te cheamă? Încearcă Ica-Dusica să vorbească cu ei. Și fără a aștepta vreun răspuns, pentru că nu a pus întrebarea pentru a primi un răspuns, continuă: Voi ce mai faceți?”

Aglaia este o femeie monument. Formele ei te duc cu gândul la statuetele neolitice, Zeița mamă, Zâna fertilității. O femeie cu sâni mari ca niște ugere, șolduri proeminente și picioare voluminoase, disproportionale de restul trupului și împreunate de greutatea materiei. O femeie din care nu reții decât sâni, șoldurile și triumphiul ascuns între picioare de parcă capul nici nu ar exista. De altfel, statuetele neolitice nici nu au cap. Printr-o omisiune voită sau întâmplătoare și printr-o stilizare surpinzătoare, acel creator anonim de demult, dăruise semenilor sensul

noțiunii de femeie-mamă pentru totdeauna: sâni, șolduri, picioare.

Costel este pe potriva ei: masiv, greoi și la fel de fonfăit. Se exprimă simplu, cu pauze mari, așteptând să înțeleagă și ceea ce nu poate sau nu vrea să-ți spună. Oricât te-ai strădui nu-l poți vedea decât prin nevestă-sa, Aglaia, deși este un munte de om, pare că se anulează prin ea. Îl ghicești că a existat dintotdeauna alături de ea, femeia-mamă complementul ei.

“Ce să facem? răspund amândoi aproape în același timp. Aici... Ca la țară... Muncă... Acum... Prașila... Ce să...” “Dar tu, Aglaie? insistă Ica-Dusica. Tu ce faci?” “Ce să fac?... îngână ea, ștergându-și într-un colț al basmalei fața transpirată. Copiii ăștia... Toată ziua... copiii... Ce să-i faci!”

Gică Popicu nu se decide încă să ceară mâna Dusichii deși sunt câteva luni de când sunt prieteni, vine în casa lor și ies împreună la plimbare în văzul lumii, pe bulevard. Reținerea lui are altă cauză, desigur altă femeie, frumoasa Lili, pe care a cunoscut-o de curând. Ica-Dusica revine în conversație la subiectul ei preferat, tatăl ei, mandatarul, adică fostul mandatar, sau ultimul dintre mandatar. “Tata ține foarte mult la mine. Nu am decât o singură fată, spune și pentru ea am strâns tot, numai s-o văd fericită și la casa ei. Înțelegi? Tata își dorește o familie cu mulți nepoți, așa cum este familia verișoarei Aglaia...” Vorbăria ei pare să nu se mai termine. Gică Popicu se gândește să-i pună capăt și între ei își face loc pe nesimțite, Lili, femeia visurilor lui.

Mersul și-l potrivește după un cod numai de ea știut, între leneș-languros și nerv-zvâcnit. Parcă te invită pe un fotoliu lângă ei. Ochii ei verzi au o sclipire umedă, ca sub reflectoare, pe scenă. Fața subț, tenul măsliniu, suplețea taliei, picioarele conturate, toate îi dau un aer de actriță de modă veche. Poartă fustă sub genunchi și un tricou mult decolorat. Așa și-o imaginează Gică Popicu, făcându-și loc între el și Ica-Dusica, despărțindu-i fără să fie decât un vis, o imagine persistentă mai de demult. Nu sunt decât câteva zile de când a cunoscut-o și frumoasa Lili există peste tot, are deja un trecut în viața lui. Are ceva din toate femeile la un loc, ceva la care se gândește făcând eforturi să-și amintească. În imaginația lui, îi sărută buzele, îi caută cu febrilitate trupul și se trezește mângâind fotoliul în care a stat. Ica-Dusica spune ceva despre banii pe care tatăl ei îi are special pentru nuntă, pentru cadouri, pentru un apartament și poate chiar pentru mașină. “Nu se cade ca fata mea să nu aibe noroc de un băiat bun” spune ea ca de fiecare dată.

Gică Popicu este funcționar la Circa Financiară și trece drept un băiat bun. Nu are perspective să înainteze, dar locul este sigur și asta contează cel mai mult în ochii celor care îl cunosc. Dimineața se duce la birou și încasează banii de impozite, numai până la ora zece, apoi are muncă de teren. Merge conștiincios pe la casele contribuabililor și-i anunță cât au de plată, termenele de plată, consecințele care decurg din faptul de a nu plăti la timp impozitul etc. Alteori scrie cărți poștale și îi înștiințează pe aceeași

contribuabili rău-platnici. Uneori își permite să se întâlnească cu unii cunoscuți și să mai întârzie pe la câte o berică.

Pe Ica-Dusica a cunoscut-o în timpul unei inspecții pe teren și împreună cu ea, toată familia, adică tatăl, fostul mandatar și mama, o femeie simplă, fără personalitate. Cu tatăl Dusichii a fost însă altfel. Acestuia îi plăcea să vorbească mult despre munca lui ca mandatar, despre fata lui, despre ce avea de gând să-i dea atunci când o fi să se mărite. Se credea un cunoscător de oameni și avea și o vorbă de-a lui pe care o repeta cu insistență: "La cincizeci de metri când vezi un om, să-l cântărești. Să nu zici că-i prost. Este și el un om și are ceva de spus". Când se înfierbânta în discuții, readucea vorba despre munca lui, de pe vremea când a fost mandatar și părea că se mândrește într-un fel. "Am avut, domnule, o placă de servicii grea, dar am dus-o pe umerii mei, fără să mă întind prea departe. Era vorba de viteză. Viteza n-a vibrat la normal, dar nu mă plâng. Am ieșit bine și pot să-i asigur fetei un viitor bun, fericit. Am pentru fată tot ce trebuie, numai să-i găsesc un băiat bun, pe potriva eforturilor pe care le fac".

Gică Popicu se mulțumea să aprobe și în cele din urmă să accepte invitația de a mai trece pe la familia Tilică, să se cunoască mai bine. Așa se face că nu era zi să nu-și facă apariția la ușa lor, să sune și să fie primit de fiecare dată cu ușoară surpriză de Ica-Dusica și de tatăl ei, Ștefan Tilică. Domnul Tilică aducea vorba despre munca lui de pe vremea când era mandatar, Ica-Dusica făcea din când în

când unele remarci despre aceleași timpuri, iar doamna Tilică își făcea apariția pentru a-i servi cu dulceață, cafea și fursecuri. După-amiaza ar fi fost monotonă dacă părinții nu s-ar fi retras sub diferite pretexte, pentru a-i lăsa singuri pe tineri. La început, aceștia păstrau o distanță apreciabilă între ei, apoi au început să se apropie și chiar să se îmbrățișeze. Ica-Dusica primea îmbrățișarea cu resemnare, lăsând să se înțeleagă că totul așa se cuvine să fie, sau că nu ar fi prea interesată, deși inima îi bătea năvalnic, să-i spargă pieptul. Era una din acele ființe care își ascund cum pot, prin diferite tertipuri, temperamentul înflăcărat. Pentru Gică Popicu, apropierea de Ica-Dusica, chiar dacă la început s-a făcut cu oarecare plăcere, acum devenise un adevărat calvar. Ica-Dusica era voluminoasă, el era cam pirpiriu, iar pentru a fi de înălțimea ei purta pantofi cu talonete. Însă ceea ce îl schimbase cel mai mult era acea ființă deosebită la care Gică Popicu se gândea deseori, domnișoara Lili. Gândurile îi zboară departe, în timp ce Ica-Dusica i se așează pe genunchi acoperindu-l cu totul. "Unde se găndește micuțul meu pisicuț? îl întreabă pelticindu-și glasul. Mângâie tu pe pisicuța ta". Gică Popicu, abia respirând, făcându-și cu greu loc cu capul printre sâni ei ca să poată respira, răspunde imitându-i pelticeala: "Numai la tine pisicuța mea!" Ar vrea să țină acum o povară mai ușoară, așa cum și-o imaginează pe domnișoara Lili. Și gândurile îl năpădesc mai departe, despre cum a cunoscut-o și despre câte altele...